

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobce: **V. H. N.**, narozený X,
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika,
t. č. pobytem X,
zastoupený Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou,
sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2023, č. j. OAM-602/ZA-ZA11-HA13-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, dne 12. 7. 2023, č. j. OAM-602/ZA-ZA11-HA13-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2023, č. j. OAM-602/ZA-ZA11-HA13-2023, jímž žalovaný rozhodl, že se žalobci neuděluje azyl podle § 12, § 13, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a že doplňkovou ochranu nelze udělit pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Žaloba

2. V žalobě žalobce namítal, že žalovaným nebyl předem řádně poučen o tom, co seznámení se s podklady a vyjádření se k nim znamená, ani nebyl poučen o následcích vzdání se práva seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim. V okamžiku, kdy se žalobce vzdal práva vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, si neuvědomil důsledky tohoto úkonu. V daném okamžiku nebylo žalobci zřejmé, jaké zprávy žalovaný shromáždí, co bude jejich obsahem, jaká bude aktuálnost těchto zpráv apod. Vzdát se práva na seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádření se k nim dopředu ještě před shromážděním podkladů nemůže být platné a účinné. Namítal, že žalovaný porušil právo žalobce podle § 36 odst. 3 správního řádu a odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58.
3. Poznamenal, že jedním z důvodů, proč žalobce žádal o mezinárodní ochranu, byl fakt, že v České republice žije jeho partnerka a dvě děti, všichni tři zde mají povolený trvalý pobyt. Poznamenal, že chce vyhledat partnerku a děti, na které ztratil kontakt během doby, kdy byl ve výkonu trestu odnětí svobody, chce žít se svou rodinou a chce zabránit zásahu do rodinného a soukromého života v případě vycestování a následné nemožnosti získat povolení k pobytu z důvodu trestní minulosti. Uvedl, že důvodem jeho žádosti není samoučelná snaha o legalizaci jeho pobytu na území, ale snaha zabránit rozdělení rodiny v případě jeho vycestování, což vysvětlil při svém pohovoru. Poukázal na to, že vzhledem k jeho trestní minulosti nemůže získat žádné pobytové oprávnění, protože není osobou bezúhonnou, byl mu uložen trest vyhoštění a navíc byl odsouzen za závažnou trestnou činnost. Jediná možnost, jak zabránit zásahu do rodinného života, je získat pobytové oprávnění podle zákona o azylu. Rodinný život žalobce a jeho rodinných příslušníků žijících na území České republiky je pod ochranou čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a čl. 10 odst. 2 a čl. 32. Listiny základních práv a svobod a v neposlední řadě rovněž pod ochranou Úmluvy o právech dítěte. Dopad rozhodnutí do základních práv a svobod jsou správní orgány i soudy povinny posoudit v každém řízení. Žalobce měl za to, že žalovaný se s otázkou zásahu do jeho soukromého a rodinného života v případě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu vypořádal zcela nedostatečně.
4. Dalším z důvodů podání žádosti o mezinárodní ochranu, je skutečnost, že se žalobce v případě svého návratu do Vietnamu obává o svoje zdraví a život, kdy je ohrožen ze strany věřitele, kterému žalobce dluží peníze. Z důvodu dluhu bylo vyhrožováno i rodičům žalobce. Žalobce se obává i o zdraví a život svých rodičů, neboť se mu nedaří již delší dobu rodiče zkontaktovat a nemá o nich žádné zprávy. Žalobce namítal, že nejsou splněny podmínky § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, které se vztahuje na situace důvodného podezření ze spáchání vážného zločinu žadatelem, nikoli na situace, kdy je již pro trestný čin pravomocně odsouzen. Smyslem úpravy je totiž zabránit tomu, aby se pachatelé vážných zločinů udělením azylu nebo doplňkové ochrany vyhnuli trestnímu stíhání. Žalobce však byl již pro svojí trestnou činnost pravomocně odsouzen, není tedy „důvodně podezřelý“. Dále zdůraznil, že naplnění tohoto pojmu žalovaný odůvodňuje zcela obecnými úvahami, které v podstatě jsou jen citacemi příslušných ustanovení trestního zákoníku a mezinárodních úmluv týkajících se omamných a psychotropních látek. V případě žalobce navíc soud rozhodl o jeho podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Vyjádření žalovaného k žalobě

5. Žalovaný uvedl, že hlavním důvodem zahájení řízení ve věci mezinárodní ochrany žalobce je primárně jeho snaha o setrvání na českém území a legalizace jeho pobytu v České Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

republice. Snahu zůstat v České republice a legalizovat si pomocí žádosti o mezinárodní ochranu pobyt, stejně jako rodinné a osobní důvody na území rozhodně nelze podřadit k taxativně vyznačeným důvodům podle zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že mezinárodní ochrana ve smyslu zákona o azylu je právním institutem zcela výjimečným, jehož smyslem je poskytnout žalobci ochranu, nikoliv však před jakýmkoliv negativními jevy v zemi původu, nýbrž jen z důvodů upravených zákonem o azylu. Tyto v případě výše jmenovaného shledány nebyly. Konstatoval, že rodinné vazby v České republice nejsou důvodem pro udělení azylu podle zákona o azylu. Zdůraznil, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu či rozhodnutí o neudělení azylu v situaci, kdy žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, samo o sobě nevylučuje pobyt takového cizince na území České republiky, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však potřeba řešit dle zákona o pobytu cizinců, který je k úpravě pobytu cizinců na českém území primárně určen. Zdůraznil, že žalobce byl v České republice pravomocně odsouzen za spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy je definován jako úmyslný a za jeho spáchání je za okolností jako v případě žalobce, tedy že jej spáchal jako člen organizované skupiny a ve velkém rozsahu, stanoven trest odnětí svobody s trestní sazbou v rozmezí 8 až 12 let. Podle § 14 odst. 3 trestního zákoníku se tedy jedná o zvláště závažný zločin, a lze tak konstatovat, že zločin, který žalobce spáchal, je obecně považován za vážný. Z těchto uvedených důvodů byla aplikace neudělení doplňkové ochrany pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu, zcela na místě a je též řádně odůvodněna.

6. Uvedl, že po provedeném správním řízení nedospěl žalovaný k závěru, že by žalobce mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování podle zákona o azylu. Žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce v průběhu řízení uvedl, že nebyl a není politicky nijak aktivní. Zároveň potvrdil, že nikdy neměl žádné potíže s vietnamskými orgány státní moci nebo bezpečnostními složkami. V daném případě také žalovaný žádné skutečnosti hodné zvláštního zřetele neshledal a řádně tuto skutečnost zdůvodnil a rozebral ve svém odůvodnění napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že se žalobce vzdal svého práva vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, přičemž protokol o pohovoru nechtěl zpětně přetlumočit za účelem své kontroly, bez připomínek jej podepsal. Vyjádřil přesvědčení, že při svém postupu neporušil ustanovení zákona o azylu či správního řádu a navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Posouzení věci soudem

7. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

8. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti podstatné pro rozhodnutí o žalobě. Dne 9. 5. 2023 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany a dne 15. 5. 2023 poskytl údaje potřebné k této žádosti. Konkrétně sdělil, že je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky, národnosti kinh, bez náboženského vyznání a nikdy nebyl členem žádné politické strany ani hnutí a rovněž se nikdy politicky neangažoval. Dále uvedl, že je svobodný a má dvě děti - dceru narozenou X, a syna narozeného dne X, které mají vietnamské občanství. S matkou dětí a jeho dětmi nežije, když byl ve výkonu trestu, ztratil s nimi kontakt. Z Vietnamu vycestoval v roce 2008 letecky za účelem podnikání. Jako první důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že má v České republice děti a partnerku a chce s nimi zůstat. Jako druhý důvod uvedl, že když byl v roce 2017 ve Vietnamu, měl tam problémy s věřiteli kvůli dluhu.
9. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 15. 5. 2023 žalobce uvedl, že ve Vietnamu žijí jeho rodiče, má tam také bratra. Rodině se dařilo normálně, teď na ně nemá kontakt, tak neví, jak se mají. Naposledy rodinu ve Vietnamu navštívil v roce 2017, od té doby je nekontaktoval. Konstatoval, že neměl žádné problémy s policií, bezpečnostními orgány, soudy nebo jinými státními orgány, ani nebyl ve Vietnamu stíhán či odsouzen. Popsal, že má problém s věřitelem, neboť si půjčil peníze a neměl peníze na vyrovnání dluhu. Peníze si půjčil v roce 2017 na karetní hru, ve které prohrál. Bylo to 500 000 Kč a půjčil si od nějaké agentury, co půjčuje lidem na vysoký úrok. Má na to podepsanou smlouvu, kterou však nemá v České republice. Vypověděl, že zástupci věřitele pořád telefonovali, chodili k jeho rodičům, ohrožovali je, vyhrožovali, že když peníze nevrátí, dají do zástavy jejich rodinný dům. Uvedl, že k nim chodili často, naposledy v červnu 2017. Vypověděl, že v České republice byl trestán kvůli drogám, přičemž trestnou činnost spáchal kvůli finančnímu nátlaku od věřitelů, potřeboval co nejrychleji vydělat peníze. Konstatoval, že do roku 2017 žil se svými dětmi, v roce 2018 nastoupil do vězení. Ještě před nástupem do vězení se od dětí odstěhoval, jelikož byl problém mezi ním a jeho partnerkou, měli finanční problémy, s partnerkou se rozešli. Uvedl, že do věznice za ním děti přišly na návštěvu dvakrát nebo třikrát, často si s nimi telefonoval. Na výchově a výživu dětí se po propuštění z vězení nepodíli finančně, neměl práci, nemá prostředky, aby jim pomáhal; do doby, než nastoupil do vězení, posílal na děti asi 10 000 Kč měsíčně. Uvedl, že dcera chodí do druhé a syn do první třídy. Děti bydlí v Kladně, naposledy měl kontakt s dětmi asi před rokem. Snaží se děti najít, ale zatím nic nezjistil. Uvedl, že neví o tom, jestli rodiče policii nahlásili, že za nimi chodí věřitelé žalobce, nevěděl ani, jestli se rodiče odstěhovali, jak jim doporučil.
10. Žalovaný si opatřil opis z evidence Rejstříku trestů ze dne 12. 5. 2023, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2019, č. j. 2 T 10/2019-3019, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 5. 2016, sp. zn. 11 To 27/2019, dále zprávu Ministerstva vnitra České republiky – Vietnam, Informace OAMP ze dne 14. 6. 2023 – Bezpečnostní a politická situace v zemi a Informace MZV ČR č. j. 103347/2023-MZV/LPTP ze dne 28. 2. 2023, týkající se legálních půjček a nezákonného půjčování peněz. Žalobce se k těmto podkladům nevyjádřil, neboť s nimi nebyl seznámen.
11. Z výše specifikovaného rozsudku Krajského soudu v Praze ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze sp. zn. 11 To 27/2019 vyplývá, že žalobce byl odsouzen k devíti letům odnětí svobody ve věznici s ostrahou za spáchání trestného činu nedovolené výroby Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 283 odst. 1, 2 písm. a) a 3 písm. c) trestního zákona. Podle opisu z evidence Rejstříku trestů nabyly zmíněné trestní rozsudky právní moci dne 29. 11. 2019, přičemž žalobce byl usnesením Okresního soudu v Mostě ze dne 28. 4. 2023, sp. zn. 2 PP 75/2023 podmíněně propuštěn z výkonu trestu se zkušební dobou do 28. 4. 2029.

12. Z jednotlivých žalobních námitek se soud nejprve zaměřil na tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Soud poukazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které platí, že *„[z] odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši“* (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Těmto požadavkům na odůvodnění rozhodnutí žalovaný v projednávané věci podle názoru zdejšího soudu dostál, neboť v napadeném rozhodnutí srozumitelně popsal, z jakých skutkových a právních okolností vycházel, jakými úvahami byl při svém rozhodování veden a proč nemohl žalobci vyhovět. Soud prostudoval odůvodnění napadeného rozhodnutí a vytýkané nedostatky neshledal.
13. Žalovaný se zabýval všemi formami udělení azylu dle § 12, § 13, § 14 zákon o azylu, přičemž na stranách 3 až 7 napadeného rozhodnutí s poukazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu vysvětlil, proč u žalobce neshledal důvody pro udělení azylu. Toto odůvodnění považuje soud za dostatečné a naprosto určité. Žalovaný se taktéž věnoval trestné činnosti žalobce a podrobně a individuálně popsal žalobcovo jednání a zabýval se i jeho závažností, přičemž dospěl k závěru, že byly naplněny předpoklady pro aplikaci § 15a zákona o azylu vylučujícího možnost udělení doplňkové ochrany. Za dané situace podle názoru soudu nebylo povinností žalovaného zkoumat existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany, jak ostatně vyplývá i z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007-119, publ. pod č. 2174/2011 Sb. NSS).
14. Pokud žalobce namítal, že se žalovaný nevypořádal s požadavky čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a čl. 10 odst. 2 a čl. 32 Listiny základních práv a svobod, je třeba zdůraznit, že žalobce ve správním řízení nijak nenamítal, že by v jeho případě mělo dojít k porušení výše uvedeného článků Evropské úmluvy o lidských právech či Listiny základních práv a svobod. Za takové situace nemuselo napadené rozhodnutí obsahovat odůvodnění, proč je žalovaný přesvědčen o tom, že jeho rozhodnutí není v rozporu s čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a čl. 10 odst. 2 a čl. 32 Listiny základních práv a svobod. Soud proto dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je odůvodněno dostatečně a plně v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu, tedy je přezkoumatelné.
15. Žalobce dále namítal, že žalovaný porušil jeho právo podle § 36 odst. 3 správního řádu, neboť v okamžiku, kdy se žalobce vzdal práva vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, si neuvědomil důsledky tohoto úkonu. Podle § 36 odst. 3 správního řádu platí, že nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.

16. Soud považuje na tomto místě za nezbytné rekapitulovat, jak zněla otázka pověřeného pracovníka žalovaného při pohovoru o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu dne 15. 5. 2023: „Dle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění máte možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k podkladům tohoto rozhodnutí, kterými bude zejména Vaše žádost, poskytnutí údajů k Vaší žádosti, tento protokol a informace, které popisují situaci v zemi Vašeho původu. Chcete, aby Vás správní orgán před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, abyste měl možnost se osobně k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit, nebo se tohoto práva vzdáváte?“ Na základě takto formulovaného dotazu se žalobce vzdal práva na seznámení s těmito podklady.
17. Soud k vypořádání této námitky poukazuje na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2024, č. j. 5 Azs 120/2023-24, kterým byla zamítnuta kasační stížnost žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58, a který se zabýval právě tím, zda, případně za jakých podmínek může být žadatel o mezinárodní ochranu vyzván k vyjádření, zda se vzdává svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Nejvyšší správní soud uvedl, že „k účinnému vzdání se práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu na základě dotazu stěžovatele může v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu dojít až poté, co stěžovatel již veškeré podklady shromáždil, a pouze v případě, že žadatele náležitě poučí o důsledcích takového kroku, aby jej žadatel mohl informovaně a odpovědně učinit s vědomím všech jeho dopadů.
18. Pokud stěžovatel namítá, že pro stanovení uvedených podmínek neexistuje právní základ, nelze mu dát za pravdu. Krajský soud naopak správně konstatoval, že možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí představuje důležité procesní právo vycházející i z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Krajský soud pak rovněž správně vycházel ze základních východisek procedurální směrnice, která plynou mj. z její preambule (odůvodnění). Preambule unijního aktu, resp. jednotlivé body odůvodnění, které jsou její součástí, sice nemají právní závaznost, jak konstatoval též stěžovatel, což tedy znamená, že nemohou být uplatňovány jako důvod pro odchýlení se od vlastních ustanovení dotčeného právního aktu ani pro výklad těchto ustanovení ve smyslu zjevně odporujícím jejich znění (viz např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 24. 11. 2005, *Deutsches Milch-Kontor*, C-136/04, ECLI:EU:C:2005:716, bod 32 a v něm citovaná judikatura). Odůvodnění unijního aktu však může upřesňovat obsah jeho ustanovení, je důležitým interpretačním prvkem, který může objasnit vůli unijního normotvůrce (viz např. rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 10. 1. 2006, *IATA a ELFAA*, C-344/04, ECLI:EU:C:2006:10, či rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 19. 12. 2019, *Puppinck a další v. Komise*, C-418/18 P, ECLI:EU:C:2019:1113).
19. Východiskem procedurální směrnice, které zohlednil též krajský soud, je zejména požadavek, aby žadatel o mezinárodní ochranu obdržel ve správním řízení právní informace a informace o řízení s ohledem na jeho konkrétní situaci (viz bod 22 odůvodnění procedurální směrnice), aby měl účinný přístup k řízení jakož i možnost předkládat důležité skutečnosti o svém případě i právo být informován o svém právním postavení v rozhodujících okamžicích během řízení (bod 25 odůvodnění procedurální směrnice). Tyto body odůvodnění procedurální směrnice jsou tedy důležitým výkladovým vodítkem pro interpretaci jejích jednotlivých ustanovení.
20. Na odůvodnění procedurální směrnice pak navazují konkrétní procesní záruky pro žadatele o mezinárodní ochranu upravené přímo v jednotlivých ustanoveních procedurální směrnice, jako je např. povinnost členských států zajistit, aby žadatelé byli informováni v jazyce, jemuž rozumí nebo o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, o průběhu řízení a o svých právech a povinnostech během řízení a o možných důsledcích nesplnění těchto povinností s tím, že tyto informace musí být poskytnuty včas [čl. 12 odst. 1 písm. a) procedurální směrnice]. Dále je nutné Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

dbát na to, aby žadatelé, případně jejich právní poradci nebo jiní poradci měli přístup k informacím podle čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice (informace o zemi původu) a k informacím poskytnutým odborníky podle čl. 10 odst. 3 písm. d) téže směrnice (znalecké či odborné posudky nebo konzultace např. o otázkách zdraví, kultury, náboženství, dětí nebo pohlavní identity), pokud správní orgán zohlednil takové informace při rozhodování o jejich žádosti [čl. 12 odst. 1 písm. d) procedurální směrnice]. Jak již bylo naznačeno, dle čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice musí členské státy zajistit, aby byly získávány přesné a aktuální informace z různých zdrojů o zemích původu a dle čl. 10 odst. 3 písm. d) zmíněné směrnice by měl mít správní orgán možnost v případě potřeby konzultovat s odborníky mj. výše zmíněné odborné otázky. Je přitom třeba zdůraznit, že procedurální směrnice nestanoví, že by měl žadatel o mezinárodní ochranu možnost se těchto procesních záruk vzdát.

21. K tomu je nezbytné připomenout, že dle § 4 odst. 2 správního řádu mají správní orgány poučovací povinnost, tedy povinnost poskytnout v souvislosti se svým úkonem dotčené osobě přiměřené poučení o jejích procesních právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Je přitom zcela zřejmé, že cizinci, tím spíše v řízení o udělení mezinárodní ochrany, je nezbytné poskytnout dostatečné a srozumitelné poučení o veškerých jeho procesních právech a povinnostech. Podmínka náležité informovanosti žadatele o mezinárodní ochranu pro případ, že je dotazován, zda se hodlá vzdát svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, jak ji vymezil krajský soud, tedy má oporu jak v procedurální směrnici, tak i ve správním řádu.
22. Co se týče druhé podmínky v podobě shromáždění veškerých podkladů již v době, kdy je žadatel dotazován, zda se hodlá vzdát svého práva se k nim vyjádřit, lze vedle argumentace krajského soudu k této otázce (mj. výše vymezenými procesními zárukami dle procedurální směrnice) odkázat i na samotný smysl práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, jak ho dovodila mj. zmiňovaná judikatura Nejvyššího správního soudu (viz např. výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44). Jen stěžít může být účastník řízení správním orgánem dotazován, zda se hodlá vzdát práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním v dřívějších fázích správního řízení, kdy shromažďování podkladů ještě není ukončeno a kdy tedy si účastník řízení ani případným nahlédnutím do spisu nemá možnost ověřit, jaké podklady pro své rozhodnutí správní orgán shromáždil, a posoudit, zda si zasluhují jeho stanovisko.
23. Nejvyšší správní soud uzavírá, že nikoliv závěry krajského soudu, ale naopak stěžovatelův postup spočívající v tom, že na konci pohovoru nejenže žalobce informoval o možnosti se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům a sdělil mu, že jimi budou zejména jeho samotná žádost, poskytnutí údajů k žádosti, protokol o pohovoru a (dosud neshromážděné) informace o žalobcových zemích původu (Moldavsko, včetně Podněstří, a Ruská federace), ale zároveň se žalobce dotázal, zda se hodlá tohoto práva vzdát („Chcete, aby vás správní orgán před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, abyste měl možnost se osobně k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit, nebo se tohoto práva vzdáváte?“), nemá oporu v účinné právní úpravě. Nejvyšší správní soud konstatuje, že právní řád vůbec nepředpokládá situaci, kdy se správní orgán účastníka řízení aktivně dotazuje na to, zda se účastník vzdává práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, přesto krajský soud takovou možnost zcela nevyloučil, připustil ji ovšem toliko za vymezených podmínek tak, aby nebyl zcela popřen smysl tohoto institutu.
24. Lze přitom soublasit s krajským soudem, že v uvedeném případě nebyla vůbec dodržena záruka informovanosti žalobce o jeho právech zakotvená především v čl. 12 odst. 1 písm. a) procedurální směrnice, resp. stěžovatel nesplnil svou poučovací povinnost, neboť žalobci vůbec nesdělil a nevysvětlil procesní důsledky vzdání se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalobce zjevně Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

vůbec neporozuměl významu práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, resp. důsledkům vzdání se tohoto práva. To plyne, jak již konstatoval krajský soud, také z žalobcovy odpovědi na výše uvedený dotaz stěžovatele, která zněla: „Nechci svého práva využít, situace v Moldavsku a Podněstří je mi známa.“ Žalobce tedy zřejmě předpokládal, že tomu, jak situaci v jedné ze svých zemí původu zná, budou bez dalšího odpovídat i shromážděné podklady, a nebude tedy třeba se k nim dále vyjadřovat. Je rovněž pravdou, že otázka, kterou stěžovatel žalobci položil, byla návodná, neboť v žalobci skutečně mohla vyvolat dojem, že od něj stěžovatel vzdání se práva dle § 36 odst. 3 správního řádu očekává, a žalobce tak mohl být pod tlakem stěžovateli vyhovět a zavděčit se mu. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že u pohovoru s žalobcem byla přítomna tlumočnice.“

25. Tyto citované závěry jsou plně použitelné i v této projednávané věci, soud je plně respektuje a neshledává žádný důvod, aby se od výše prezentovaných závěrů Nejvyššího správního soudu ve skutkově a právně téměř totožné situaci jakkoli odchýlil.
26. Zdejší soud proto uzavírá, že žalovaný v nyní posuzované věci zkrátil žalobce na jeho procesních právech, neboť porušil jeho právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. K účinnému vzdání se práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu na základě dotazu žalovaného totiž může v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu dojít až poté, co žalovaný již veškeré podklady shromáždil, a pouze v případě, že žadatele náležitě poučí o důsledcích takového kroku, aby jej žadatel mohl informovaně a odpovědně učinit s vědomím všech jeho dopadů. Postup žalovaného, který na konci pohovoru nejenže žalobce informoval o možnosti se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům a sdělil mu, že jimi budou zejména jeho samotná žádost, poskytnutí údajů k žádosti, protokol o pohovoru a (dosud neshromážděné) informace o žalobcově zemi původu, ale zároveň se žalobce dotázal, zda se hodlá tohoto práva vzdát („Chcete, aby vás správní orgán před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, abyste měl možnost se osobně k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit, nebo se tohoto práva vzdáváte?“), tak představuje podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít v tomto případě za následek nezákonné rozhodnutí žalovaného o věci samé, v čemž soud spatřuje vadu řízení dle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.
27. Dalšími námitky žalobce se soud nezabýval, neboť by to s ohledem na zjištěnou vadu řízení bylo předčasné.
28. Soud tedy shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. pro vadu řízení zrušil. Zároveň soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku. V dalším řízení tedy žalovaný umožní žalobci seznámit se všemi v řízení shromážděnými podklady a vyjádřit se k nim. Teprve poté může žalovaný o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu rozhodnout.
29. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalovanému zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě v celkové výši 6 800 Kč. Náhrada se skládá z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právní zástupkyně žalobce po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů [převzetí a příprava zastoupení – písm. a); podání žaloby – písm. d)] a z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu].

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 5. února 2024

Mgr. Ladislav Vaško, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.